

ÖRTÉNETI APOK.

FELELŐS SZERKESZTŐ
K. PAPP MIKLÓS.

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ár: Félévre 6 f. Egész évre 12. f. — Szerkesztőségi Iroda:
Lyceumi nyomda. — Kiadó hivatal: Gr. Teleki Domokos ház nagypiacz.

SZENCZI MOLNÁR ALBERT NAPLÓJA.

(Folytatás.)

anno 1611.

9. Martij. Elvégeztetöt az Lexicon nyomtatása Hanau.

24. Martij Heidelbergae accessi Sacram [Synaxim, donavi Electori Frid. V. Lexicon, coenavi in palatio feria secunda paschatos.

17. Aprilis. Exhibui Illustrissimo Land-gravio libellum supplicem pro sponsa mea, et donavi Lexicon, Princeps promisit clemens responsum.

14. Juni Elmentem Marpurgumbol, peste grassante.

17. Veni Heidelbergam, 27. Oppenheimium.

Oppenheimban laktomban.

14. Augusti. Heidelberga literas accepi a meo Decker, quibus vocatus sum ad conrecturam Ambergensis Gymnasij.

22. Aug. Heidelbergae recusavi venire Ambergam.

25. redii Oppenheimium.

6. 7-bris Oppenheimio redij in Hassiam Gladenbachum, ubi reperi delectam sponsam meam, pestis metu cum tribus filiabus exultantem Marpurgo.

10. Septembris celebravi Sponsalia cum mea Cunigunda Gladebachii, praesentibus Generoso Dno Friderico Starschedel, pro principis Hassiae filio, Wilhelmo Crugio pa-

store arcis Blankenstein, Joh. Preiswerck Bisileensi praeceptore Starschedelij Juris Candidato, Dno Justo Schulero Senatore Morpurgensi, Johanne Welckero notario Gladenbachensi, Michaele Schulero pastore ibidem primario.

Cunigunda mea nata est anno 1581. 19. 9-bris patre Johanne Ferinario Silesio professore et paedagogiarcha Marpurgensi; Matre Magdalena Casparis Crucigeri Witebergensis professoris filia. Annos nata 19. celebravit primas nuptias cum M. Cunrado Vietore Morpurgi, Anno 1598. 22. 8-bris. Magdalena filia primogenita fuit 19. novemb. 1599.

Maria nata anno 1602. mense augusto.

Juliana nata 1604. 4-a octobris. Maritus prior 1608. 17. Martij Marpurgo abiit, periit.

14. 7-bris Gladenbacho abij Francofurtum, Hinc Oppenheimium, quo sponsa adducta est cum familia.

1. Sept. ♂ Ursprung. Ulmam. 2. Gensberg navigavimus. 5. Ingolstadt, Ayne. 6. Regensburg. 9. Straubing, Pleiding. 10. Passau, Aschach. 11. Lintz, Matthausz. 12. Crems, Stein. 13. Viennam. 17. Haimburg, Poson, Szentz. 18. Galgotz. 19. Pöstyén, Uyhel. 20. Beczko, Trintschin, Belusa. 21. Bistrice, Bitse. 22. comedia visa. 23. in nuptiali Solemnitate filiae Palatini exhibui literas commendatitias Administratoris Electoratis Palatini.

25. Discessimus Bice. 26. Trincken. 30. Tyrnavia, Comjatinum.

4. Octobris. Comjatini concionatus sum,

a concione abiimus Uyvar. 6. Comarom. 6 thaleros dedit Senatus, Jarfas . . . Andr.

10. Nagy Megyerinum ad consobrinam Lucam Szigyarto.

12. rediimus Comarom. 19. Szöny. 20. Tatán voltunc.

24. Rediit Rohoncino a Spect. Batiani Nuncius, accersiti sumus literis Pataini.

25. 8-bris Abiimus Megyerre. 26. Györre, itt Szana Mate vendegi voltunc, megajandekozott, aureos 2 accepi ab Ecclesia Jaurina. 22. Papam fuimus vecti. 29. Polyan, 30. Sarvar, Szecczen.

31. Vep. Köveskut.

1. Novembris Synodus habita ibidem S. Patai Praeside, ordinatus Dnus Paulides Canisaeus.

3. Novemb. Sabariam, Rohontz. 5. Redijt Heros Battyani.

12. Venimus Czein ad affinem Steph. Szilagyi, Nemet Uyvar ad Dnum Beythe. 17. Szalonoc vagy Schleinig. 29. Salutavimus Dnum Battyani Pilentio insidentem. 30. Collocutus sum vesperi cum Dno.

1. Decembris accepi cc. florenos et discessimus Rohontzio.

5. Venimus Jaurinum. 6. Comarom. 7. emimus equos. 8. Uyvar. 9. Comjati. 10. Sente, Farkashida. 11. Szombat, Szentz. 12. Sap, Poson, Haimburg. 13. Bécs, Wien. Vidimus Caesarem et Augustam. 17. Vienna discessimus in Kollersdorf. 18. Znam ubi hora 3 ingens procella suborta venimus in Platz, ubi stabuli tectum dejecit turbo.

19. Aryetz. 20. Iglavia. 21. Teutschbroda. 22. Hobern, Czaszlavia.

23. Cölin. 24. Behmisch Brod, Pragam. 26. Sztizen. 27. Bilsen Clodra. 28. Weidhausz, Försthoff, Schöntittel, Hirschau. 30. Steingaw. 31. Amberg, Cassel.

Anno 1613.

1. Jan. ♀ Altorfium. 3. Noribergam. 10. Heidelbergam. 16. Hanoviam. 20. redij Marpurgum, ad meos charissimos, quos reperi salvos et incolumes.

26. Martij ♀ Marpurgo una cum cara familia et sarcina discessi, Gressam venimus. 27. Francofurtum.

1. Aprilis navi conscensa navigavimus Moguntiam. 2. Gerleschim. 3. Manheim. 4.

Heidelbergam. 5. Hirschhorn. 6. Haselheim. 7. Heilpron. Conductis duobus plaustris 50 florenis versus Ulmam profecti sumus Schweiche. 9. April Schorndorf, Kepping. 11. Kelling, Dorndorf. XII. Ulmam. 13. Lavingam. 14. Neoburgum. 15. Ingolstat, Kelm, 16. Ratispona, Straubing. 17. Filtzhofen. 18. Passau, Aschan, Lintz. 20. Crems, Viennam. Divertimus apud Dnum Ulrich Weimer. 23. Vienna abiimus cum tribus curribus in pagum Soproniensem. 24. Sopron, Csepreg, Köveskut. 25. Rohontz. 28. Szalonock.

2. Majj Fui cum Dno Battyani in Rechnitz. 25. Majj Patai urammal voltunc Körmondön Synatba, 28. Haza jöttunc.

5. Junij. Patai kocziau fiaval magaval együtt mentunc Bödre. 6. Pápára. 7. Karantzára. 8. Györre, Nemára, Komaromba. 10. Ersec Uyvárba. 11. Comjatira. 12. Szombatba. 13. praedicallott Patai, mentunc Szentzre, Sapra. 14. Samariaba. 15. Mosonra. 16. Szeleskutra. 17. Rohontzra. 18. Szalonokra.

Az Alföldre adossagimért szandekozvan és az ot valo állapotot baratimat latni kívánván, egy lovat vöttem Patai Istváu fiatal es egy Deac inast velem vivem.

17. 7-bris ♀ Szalonokrol jöttem Köszegre, Polyára, 18. Czeschies, 19. Szeleskut, Pruck, Poson. 20. Szentzre. 21. Sap. 22. Jobra Szem. 23. Sente Ürmény. 24. Comjati. 25. Uyvar, Comarom, 27. Ujvar, Comjati.

1. Octobris Lorantfi uram katonájával Patak felé, Verebél, Bars, Leva, Bori. Holott nagy felve haltunc az elfutot nepü faluba.

2. Ság, Hугyad. 3. Kalaruda, Rima Szombat. 4. Szenderő. 6. Vadasz. 7. Göntz. 8. Sárospatac. ☉ Itt az ur ő nagysága Lorantfi Mihál egy katonat adván mellém, Szöcs Mátét, kísértetöt. XI. Nanasra. XII. Beszermenre. XIII. Innen visszafutamodtunc Tatartul feltünkben. Nanas, Szent Mihály pusztaja, Kardos-Kuttya. 14. Tokai. 15. Keresztur. Patac. Itt az ur ő arannyal megajandekozott. 18. Telki bánya. 19. Göntz. Itt Szepsi M:hály praedicator uram kezemhez adta az 20 aranyat, kikkel Focktői Mihál volt ados. 20. Octob. Cassa. Itt Boccatiust salutaltam, adta az Thuri idejáját, Vaci Gergel memorialet irt utamnac rendiről.

25. Somos. 26. Eperjes, Szinye Uyfalu.

Holt Szinyei Christof két aranyat adott és egy könyvet ajándekon, tudni illic az Alkorant.

27. Szolgájával kísértetöt Harasztra Mariasi Sigmond uramhoz.

29. Sigmond uram szekerin vitt Markus falvára, adott két aranyat.

30. Markus falván Mariasi Pal adott egy aranyat es egy tallert, és kísértetött Lótsére, Kesmarkra. 1. Novemb. Tökölyi uram Kesmarkrol kísértetöt Lanszbergre. Ez nap látta házam népe fiamnac Jánoskanac két also fogait. 2. Woytze Banya. 3. Lubeta Lips. 4. Novocolium, Beztertze. 6. Körmözt Bánya. 7. Kreutz, Sarnotza, Docie. 8. Szent Benedec, Veresvar. 9. Verebél, Comjati, Moczonak. 10. Galgotz, Uylac, Moczonac, Tardos Kerdi cum nuptialibus Emerici Peczeli. 11. Comjati. 12. Soporny. 13. Szentz. 14. Sap. Itt Benedek bátyám fiát Györgyöt hozzám vöttem. 15. Tét. 16. Samaria. 17. Rayka, Kertveles, Szeleskut. 18. Sopron. 19. Boresdorf, Köszeg. 20. Redij Szalonokra. 21. Fiamnak két felső fogai nőni keztenec.

2. Decembris migravi Szalonokio Rohoncinum. 4. Herus Battyani profectus est in Nemet Uyvár.

1614.

X. Januarij ☉ Gyurko öcsémmel vittünk Uyvarba az urhoz. Felhántam kirkactam az bibliothecat.

17. Jan. ☉ acceptis 8 flor. redij Rohontz.

31. Jan. Venerat frater Benedictus ad nos.

3. Februarij abiit Frater.

6. Martij megbetegült szegeny Gyurko ötsem.

10. Lattatott fiamnak ötödice foga alol job felöl.

19. Martij. Megholt Molnár György öcsém, kit sirván temettünk Rohontz.

3. April megjöt az ur.

5. Elvalasztatott fiunc.

7. Voltam Szecezenben Török Istvannal.

10. Menyegző volt Rohonczy varba, udvarbiro uram leanyaé Aykaival.

12. Venit ad nos Hera cum reliquiis nuptialibus, donavit togam filio meo, induitque sua manu.

13. Abij cum Patrono in Nemet Uyvár. 17. rediimus, Uyvarino.

X. Junij. Az Alföldfelé indulván egy Deackal, veni Keresztur, az könyvnyomtato Imre Farkasnal haltam.

11. Junii. Szeleskut.

12. Szencz, Sap.

13. Ürmény.

14. Comjatin Nemes Nepinel. Itt Synat vagyon, ket superintendens jelen, Ordinaltatic Samareus, Engem az Alföldre el nem boczátnac, hanem az Comaromiaknac commendalnac, mind fejenkent az praedicator atyafiaac.

16. Sellye, Deaki. 17. Jolka. 18. Magyar.

19. Magyaron, predikáltam de piscatura. Jottem Samariaba. 20. Moson, O var, Mosony. 21. Mosonról, az förtön által jöttem Bergötzre. 26. Junii venerunt legati Comarienses me petituri ab Hero. Pastores Daniel Nemes Nepi, Szana Maté, Meszaros Mihaly, Rakoci Benedec.

27. Mentunc Nemet Uyvarba.

28. Szent Gothardba.

29. Muraij Szombatba. 30. a Dráván tul egy faluba.

1. Julij Toplitzara, az hiv vizben, itt az urtol valaszunc leven eljöttunc Murai Szombat fele egy faluba. 2. Murai Szombatba, Battyani majorjaba. 3. Predicatio után Szombatból egy faluba. 4. Gothartra, Uyvarra, Ovarra. 5. Rohontzra. 6. Rokodtunc Rohonczon. 7. Eljöttunc onnét Szilra. 8. Moritzhida, Györ, Comarom. 10. Praedikatiojaban commendalt Daniel Nemes Nepi az Comaromi nepnec.

XI. Julij pro precibus matutinis legi 1. Cap. Genesis.

12. Migravi in aedes parochiales. 13. Az biro adott egy forintot. 19. Profecti sumus in Thuri Szakállas. 20. Julij predikatiot olvastam Szakállason, haza jöttunc Comaromba. 21. Inauguratus sum privatim manuum inpositione ad sacrum ministerium. 22. Filiolum Dni Andreae Olasz suscepi e fonte sacro. 23. Sum primo concionatus.

29. Abijmus Jaurinum ad defensionem Dni Szanae.

30. Concionatus est ibidem impostor Steph. Laskay.

31. redijmus ad nostros .

7. Augusti secundo concionatus sum. I. baptizavi Susannam filiam Varga István.
13. Febricitare incepti. 14. tertio concionatus sum.

4. Septembris Szana Mathe me febricitante.

10. 7-bris Comarini coena Sacra distributa per Petrum Czene et Matheum Szana.

24. Octobris. Afuere mihi Comaromba Sorores Helena et Sophia.

25. ☉ Concionatus est Dnus Jacobus Agg explicans Micheae 7. Cap. v. 7, 8. Én pedig az urra nézőc. etc. Ne örüly inimica mea etc.

28. 7-bris Firmandae valetudinis causa abij Uyvar. 29. Comjati. 30. Ürmeny, Széred, Zela. 1. 8-bris Galgotz, Uylac, Maczonac.

2. Octobris Ürmény. 3. Comjati. 4. Comarom. 5. Fuit Synodus particularis.

7. 8-bris. Valedicens muneri meo Comaromiensi, abij Samariam ut pro uxore Gravida et familia conducam hospitium Germanicum.

10. 8-bris redij ad meos Comarom.

17. Emigravimus Comaromio, venimusque in Thuri Szakállas.

18. Ekecz, Nyarhid, Vasarut, Kürt, Szerdahely, Szentmihályfalva.

19. Beszallottunc Samariaba. XXI. Migravimus in aedes Farkas Kalmar, Varga Peter. 22. Mentem Szenczre, Sapra Benedec bátyámmal lovakon. 23. Mentünc Samariába. 24. En magam Raykara. 25. Geschiesre. 26. Sopronba. Ebelletem Christof Lochnernél Doctornal. Boresdorfra mentünc. 27. Köszegre, Rohoncra.

31. Octobris voltam az Vashegy pinceiben Battyánac udvarbiró uramnál. Melly X. Novembris juxta novum, és volt Szent Márton esti az helyen, azonban

32. 8-bris } vet } styl. Samariae me
10. novemb. } nov. }

absente nata est nobis filia, Samariae eam Elizabetham baptizavit et suscepit Dns Stephanus Rator Pastor ejus Ecclesiae, olim 1589. praeceptor meus Debrecini.

1. Novembris XI. novo. ipso die divi Martini cum quodam milite Martino redij Rohoncium. Diverti ad pastorem Dalmatam,

Placentam Martinianam comedi apud Ursulam matronam perpiam, kin az 12 forint adóságot megvöttem, es 2. eljöttem Boresdorfra. 3. Sopronba. 4. Parendorfra. 5. Jandorf. Ovar, Mosony, Ötevény. 6. Györ, Comárom.

9. Novembris. Pro precibus matutinis Dnus Jacobus Ag Pastor Eccl. Comar. Finivit Genesin, me ultimam hanc lectionem Comaromi audiente, quem librum ego XI. julii legere inceperam.

XI. 9-bris abij Comaromio cum sarcina residua, Samariam veni 12. 9-bris.

XV. Nalam voltac Samariaba az atyafiác, masodnap elementec.

Silesiam, Lusatiam cogitans et affines Görlicenses et Bethanienses, istinc vel Transylvaniam petiturus.

23. Novembris (3 novi) Discedens Samaria a meis veni Raykam, Jarendorf. 24. Nyomorult falu. 25. Bez. 26. Szilagi sogorral szaltam Nadasdi udvaraban. 27. Ugyan ottan hallottam predikállasat Szecei udvara előtt.

28. Pransus sum cum magnifico Szecei Thamas.

29. Feltaláltam Affinem nostrum Tobiam Scultetum. Exceperunt me orthodoxi humaniter, Dnus Gregorius Maszkovit Litvanus Tonsor, Andreas, Wechelus bibliopola, Joh. Korn, Petrus et David. Sirolti.

1. Decembris accepi a Dno Sculteto affini Magnifico 20 aureos et aureum florenum 5 Ducatos ponderantem, et sic redii Vienna ad meos 5 decembris, ubi meos laetus hilaravi.

X. X-bris Magdalénát Szombatba elől küldtem.

Interim ego iter adornans in inferiorem partem Ungariae et Transylvaniam, relicta familia Samariae.

XI. } Decembr. Veni Fél, Sáp.
XXI. }

12. Szentz, Szombat, Tyrnaviam, hic reliqui privignam Magdalenam apud Generum Andreae Asztalos P. M. Dnum Johannem Patai.

XIII. Decembr. ♂ Sente, Széred, Sopronyi. 14. ♀ Ürmény, Comjati, Papista Karatson estin. 15. vet. 25. Decemb. Ebédem volt Nemes Janosnál, vaczoram Forgacz Peternel ő Nagysaganal, ki commendalt Carolj;

Mihal sogoranac. Item Forgacz Miklos az Szecezeni vice Capitannac.

16. vel 26. Ebeden vaczoran Daniel Nemes nepinél voltam. 17. Bars, Leva.

18. Ⓞ Patko prédikallasa után ebedlet-tünc a Capitannál Soti uramnál.

19. Szömeröd, Palánc. Hic cum Domino Andrea Czipkés coenavi apud Dominum Capitaneum Kovács Boldisar, kinec felesége Fáy Istvan mostoha leánya. 20. Gyarmat. Hic Ludi rector Stephanus Ar dai Pastorius abstemius, cui reliqui literas Samariam perferendas.

22. ⁸ Szecezen, ubi Pastor Socer Nemesnépi Valentinus Maklari, vice Capitaneus Szigyei Christof. Ez ket katonával kisírtetöt kis Karátzon estin Esztergoára, Rimai Jánoshoz. Itt ez tudos nemes embernél az uy szerint kezdem el örömmel ez következendő 1615 esztendőt.

23. Decemb. vel 2. Jan. Esztergoarol jöttem Darotzra, ibi Plinyi Demeter, Osgyán. Hic Bakos Istvan. Rima Szombat, itt Gyulai János udvarbiro.

24. Decemb. 3. Jan. Tornallya, hic Tornallyi Istvanné, Kertvélyesi Janos predikator.

25. Karatzon volna. 4. Jan. Szenderő, cum Dno Aszalai.

26. Decemb. Szenderőben ebédem volt az Udvarbironál. Feja János. 27. veni Fáyra.

28. rediit Podagrius Fay. 29. Mera, Kér. Itt Dobronoki, Tomori. Szanto, Benye, itt haltam Matthaesus Szepesi praedikatornal.

30. Liskara mentünc az Synatoczkára Daniel Szegedi dolgára, Patakra.

31. Patac t a Scholában haltam.

(Folytatása következik.)

I. RÁKÓCZY GYÖRGY ÖZVEGYÉNEK

Lorántfy Zsuzsánnának

LEVELEZÉSE.

1656—1658 között.

Közli: Szilágyi Sándor.

I.

1656. Martius 7.

Susanna Lorántffy celsissimi quondam domini Georgii Rákóczy principis Transil-

vaniae, partium regni Hungariae domini et sicularum comitis etc. relicta.

Egregie nobis grate. Salutem cum favore nostro. Levelét elvöttük, mit irjon, megértettük. Ha eddig paláuknak való karót s kasoknak való vesszöt nem hordatott az udvarbiró, most immár annak békét kell hagyni, sem út, sem egyéb mostani dolog nem engedi meg, fivön kellett hordatni, a kinec Isten adja érni. Az béres ökrök, értettük, hogy roszul vannak, az gondviseletlenségtől vagyon, az béres gazda rosz ember, mennyi szénát vesztegettek el, mégis rosz a marha. Irja az udvarbiró is, hogy agyonveretett immár az béres ökrökben, könnyü agyonverni mind is egymás után, de ha Isten megtart, végére megyünk azért, miért kellett agyonverni az marhákat, rosz volt az husa, meg sem ehatték, azt irja. Pattantyus felől irtunk oda be Erdélyben, most is ha onnan szerit nem tétethettük, mi nem tehattük másképen szerit, mivel mindenfelé az sok zürzavar, hadas idő szomszéd országunkban, oda fel is gyűjtik az hadakat, ha mód volna benne, Danczkáig sem szánnánk költségünket, onnan is hozatnánk. Az ott való két pattantyustól miért nem tanulhatnának azok a szebeni pattantyusok, tanulhatnának ők azokkal, de talám csak afféle vándorló mesteremberek azok, az hol megunják, válogatnak az helybe s mind az mesterségben. Compactor vagyon Patakon. Kötélverő kellene ugyan, de hogy mi az ő kívánsága szerint szegődjünk meg vele, nem cselekezzük, kenderünk sem volna annyi minékünk, hogy mindenkor elég dolgot adhatnánk nekie, ő csak kivenné fizetését, hanem ha hét számra, az mikor mivelne mi szükségünkre, akkor illendő fizetést s prebendát adnánk nekie. Az általagok és ágyukhoz való fák felől Régecz Istvánnak mi ugyanis nem irattunk, mivel ő inspectiója alatt olyan bodnárok nincsenek, hanem Szalay Pálnak irattunk, azt irja, abból nem leszen fogyatkozás, készített. Az itt való udvarbirónak is megparancsoltuk, fenyű szurkot s mind egyebet, az mi szükséges, készíttessen, rostát is csináltasson. Az lányok házában való kemenczét bontassa le, mivel rút, toldozott, foldozott s ugyanazon kályhából csináltassa meg újokban az új keresztyén faze-

kasokkal, az ajtókat megtisztíttassa az mésztúl s portúl, az ajtóköveket is a kőfaragóval megtisztíttassa a kőfaragóval (sic) nem szeretjük, hogy megmeszelték, hanem az meszet tisztítsák le róla, az mocskot is, az hol mocskos.

Datum in arce nostra Munkácsiensi die 7. martii Anno 1656.

SUSANNA LORÁNTFFY m. p.

(Alább ugyanazon irással):

Addig, a mig az erdélyi kőmivesek kijönnek, foghatnának kőmiveseket az toronyhoz, ha találni, az közkőfalokat raknák, meszet is égensenek addig, a mig több érkezik, megirattuk, hogy az kőmivesek Erdélyből ennek az hónap fogytára Patakon legyenek. Minekünk ez idén, Isten adván érnünk, nem leszen nagyobb munkánk, mint az torony és az iskola s az darab kőfal. Most még, az mig derekas dolognak ideje eljő apró mives is bővebben lehet. Tróját elrontván, nem csináltunk mi ott igen nagy épületet, nem kell más várat csinálni, hanem csak aunyi apró boltos házakat s alatt, fenn is, kiben az könyveket tartsák. Egyébiránt is az mi az épülethez szükséges, azokra viseljen gondot, tudósítson is felőle, ezután is maga gondja leszen az olyan. Ölszámos kőmiveseket fogadjanak, mihelyt az idő engedi, mindjárt hozzáfogjanak az iskolához, sárral is jó leszen az a munka. Itt az jószágban vannak hárskötél-csinálók, ha szükséges, könnyű oda fordítani benne Patakra, ha bőrrosta kell oda, ott is könnyű megcsináltatni. Pattantys felől ujobban irattunk Mednyánszky uramnak is oda fel. Az Kovács Mihály mellett való kőfal utoljára is elmaradhat, csak az torony legyen elébb. Az udvarbirónak megirtuk az czaikháznak levő gerendákat miért nem vonatja fel, csak ott vesznek, nem is tudósít, most mit miveltet?

Külczim: Egregio Andreae Székely arcis nostrae S.-patakiensis portae, interioris castellano primarium et nobis grato.

(Eredetije a m. k. kamarai levéltárban.)

(Az aláírás Lorántffy Zs. saját kezével.)

II.

1656. Augustus 10.

Susanna Lorántffy celsissimi quondam domini Georgii Rákóczy, principis Transilvaniae, partium regni hungariae domini et siculorum comitis etc. relicta. Generose nobis honorandissime, Salutem cum favore nostro.

Vöttük levelét kegyelmednek, mit irjon oda be is az árvizeknek alkalmatlan kártételekrül, megértettük. Az mint halljuk, nemcsak az két országban, hanem ugyan több országonként lött az Istennek látogató ostroma rajtunk, de mégis, az mint írja kegyelmed, addig viaskodtanak az udvarbirák az vizekkel, hogy ugyan takartanak, az mit takarhattanak, ide ki az pataki réteken s több helyeken is az viz mellett semmit sem, nincs is reménség arrúl, hogy lehetne valami széna, mert haragosabb vizek voltak ezek itt, mint az oda be való, mi is váltig hordoztatók az székben, mind renden s mind boglyában az viz előtt az szenát, de ugyan hijában lön. Az réteket egyébiránt, minthogy nem kaszálhatják, azokat valóban halásszák, de az hal is, az mint mondják, meg kezd veszni az viz megkeseredése miatt. Karcsa nevü viz ugyan meg is veszett. Helmechhez nem messze, azt mondják, kimegyen az vizből az rák s az szárazon fogják. Nem kicsiny, sőt nagy látogatása Istennek rajtunk egyfelől ez s másfelől ismét ennek az darab földnek az pogányságtúl való nagy rettegése, ma reggel hozák hirül, hogy megcsendesedett volna az hir, im ismét most estve felé ujobban nagy készületit, minden derekas dolog mostan levén az embereken, mind hegyen s mind mezőben. Értjük, az takarodásban az örményesi major-ságot segíték kegyelmed mind Fogarasból, Komanáról, de az vinghárti hátrább marad, mivel Szabó János nem tartotta kegyelmed rendeltetéséhez magát, talám vötte eszében, hogy ha kéffelé ad segítséget, nem mehet elő dolgában, annak előtte sem járt, ugy tudjuk mi, Komanáról Örményesre segítség. Az pocsaji marha, ugy vesszük eszünkben, oda be szorul, mert ide ki semmi ára az marhának nincsen, most is az Tiszán túl

valók feles marhákat hajtottak vissza Eperjesről, nem is remélhetni árát, mivel, az mint írók, az víz mellett széna nem lesz, s az mezőségen pedig az eső miatt nem lehetett. Ide ki az bornak még sincsen semmi keleti, mi sem remélünk olyan borokat mint tavaly, sem annyit. Érett szőlő igen szűk Tokajban, serie megparancsoltuk, az udvarbíró érett szőlőt kerestessen, hogy beküldhethők, eddig még nem tehetette szerit, az ára pedig az bornak Isten tudja mikor lesz. Most is, az mint halljuk (noha az svéd Varsavát megadta volt Casimirusnak), de igen megverték volna az lengyeleket derakason, melyet meghallunk bizonyosabban nem sokára. Csaholczy uram, értjük, Vizaknára megyen. Az pap része dézsmát rakassa az pap csüribe kegyelmed. Azt a vizaknai praedicatorot kellene odavinni, mi noha Kemény János uramnak az Vásárhelyiről irattunk volt, hogy annak adnának, ha ott lankék, hivatalt, de ennek az vizaknainak kellene hivatalt adni, kiről irtunk Kemény János uramnak is, ugyan olyan kellene, az ki érdemes volna az fizetésre. Az süttöt kihozták. Az dési házról irtunk immár kegyelmednek, az öreg asszony fiának adtuk, az mint megböcsülték s abban el is engedünk nekie fl. 50. Az szőlőt is el kell adni, nem tartjuk mi is jobbágyink terhére. Értjük, hogy használnak az segesvári borbélyok kegyelmednek, adja isten, annál is jobban használhassanak. Az posztó elkészítésben, hogy Pávai tött akadályt, nem emberség tüle, ha azért egyszersmind nem készítik is el a posztót, bár csak az hatvan véget készíttesse el mennél hamarébb velek kegyelmed s azt küldje ki, mivel ezennel ruháznunk kelletik gyaloginkat, meglátják, azért jó posztót csenáljanak, legyen jobb az előttinél.

Tartsa Isten kegyelmedet sokáig jó egészségben.

Datum in arce nostra S.-Patakiensi die 10. Augusti Anno 1656.

SUSANNA LORÁNTFFY m. p.

(Alább ugyanazon irással):

Az ó borokban hogy meghagyatott ke-

gyelmed, jól cselekedte, mi ide ki most sem isszuk az új bort, ót iszunk, ha kinek Isten adja érni, az szentmártoni szőlőket nem kell hamar megszedetni.

Földvály Ferencz levelét im oda küldtük, az a csere, az mint értjük, káros minekünk.

Külczim: Generoso Stephano Szentpáli, universorum bonorum nostrorum in Transilvania existentium praefecto, nobis honorandissimo.

(Aláírás Lorántffy Zs. saját kezével.)

(Eredetije a m. k. kamarai levéltárban.)

III.

1656. Augustus 17.

Engedelmes szolgálatomat ajánlom nagyságodnak mint bizodalmas asszonyomnak. Áldja meg Isten nagyságodat minden kívánta jókkal.

Nemzetes Mednyanszky Jónás uram megadá az nagyságod méltóságos levelét, melyben foglalt parancsolatjához legottan alkalmaztatván magamot, az gróf Rákóczy László uram és Badini uram között való dolog végett megnyervén palatinus uramra ő nagyságára az mandátomot ő fölségétül az szerént, az mint feljül említett Mednyanszky uram előmben adta, expedáltattam s ime nagyságodnak meg is küldöttem, kívánván az után is mindenekben itt ő fölsége mellett tökéletes engedelmességgel szolgálnom nagyságodnak.

Most innen egyéb új híreket nem irhatok nagyságodnak, hanem hogy ő fölsége e mai napon indul meg Prága felé, az ki egyébaránt is arra rendeltetett nap volt. Császárné asszonyunkat az csehországi királynéságra decima septima, az magyarországi király pedig azon Csehországban királyságra előbb, ugymint decimaquarta Septembris fogja megkoronáztatni, melynek végben való vitele után ő fölsége ide vissza fog sietni, ugy hogy Szent Mihály nap előtt, Isten azt adván érünk, itt akar lenni. Én ma még itt helben maradok az ő fölsége subscriptiója alól kijött sok számtalan expeditióknak be-

pecsételtetése és eligazítása végett, holnap napon én is megindulok, estvére elérem ő fölségét, mivel igen lassan fog járni ő fölsége ezekben az nagy meleg időkben, úgy hogy csak tíz nap alatt s nem előbb ott lehessen.

Az velenczések törökök ellen való victoriaját, nem kételem, nagyságod is hallotta, nekem mind az velencei, mind pedig az spanyor követ mondotta, hogy az körösztyenyeknek tengeren soha nem volt olyan győzedelmek az pogány ellen mint most, az ki mindnyájunknak fölötte használ. Spanyornak franczuzzal Valentianál való nyert harcza is, elhittem, tudtára esett nagyságodnak. Végezetre engem nagyságod mindenkor engedelmes szolgájának tartván, bizvást parancsolnia méltóztassék, nagy szerencsémnek fogom tartani, ha miben szolgálhatok nagyságodnak. Ezek után tartsa és éltesse Isten sokáig kedves jó egészségben nagyságodat. Datum Viennae die 17. Augusti 1656.

Nagyságodnak mint bizodalmas asszonyomnak

tökéletes engedelmességgel való
szolgája

SZELEPCSÉNY György
nitrai püspök m. p.

P. S. Medniansky uram jelenté az nagyságod sóbúl való segítségét, Isten éltetvén, meg akarom szolgálnom nagyságodnak.

Külczim: Illustrissimae ac celsissimae principissae dominae dominae Susannae Lorántffy illustrissimi ac celsissimi quondam principis domini domini Georgij Rákóczy senioris etc. relictuae viduae etc. dominae dominae mihi benignissimae.

(A m. kir. kamarai levéltárban levő eredetiből.)

IV.

1656. august. 28.

Susanna Lorantffi celsissimi quondam domini Georgii Rákóczy, principis Transylva-

niae, partium regni Hungariae domini et siculorum comitis etc. relictua.

Generose nobis honorande, salutem cum favore nostro. Levelét kegyelmednek elvöttük, az melybül, mit irjon, megértettük. Eörményes az miulta kezünkben vagyon is, oly kevés buza ott nem lött, az mint mostan irja kegyelmed, hogy tíz heján ezer kalangyanál több nincsen, most ott jég sem verte el az buzát, ha az írásban nem esett az fogyatkozás, valóban kevés buza lött olyan major-ságban. Mit irjon Dávid János az vásárhelyi praedicator választételérül, megértettük, hogy hogy vagyon az, hogy még a fiam a püspök consensusa legyen, s úgy jó el, mi azt nem értjük, olyan dolgot nem tudunk, hiszem miénk ott az elsőség, hogy mi nekünk ilyet adjanak, kit ne szeressünk, avagy azt ne adják, a kit kérünk, nem volt olyan szokás, valamikor végezték azt oda be, az mikor idvezült urunk hivatott oda prédikátort, az más volt, de immár miénk levén az jószág, mind ura s mind asszonya mi vagyunk, mégis fejedelem adjon consensust az prédikátorunknak, úgy látjuk, az mi szabadságunk alább-alább szállott; addig azért, az mig ezen dolgot meg nem tudjuk jól, csak hagyjanak békét az prédikátor hívásnak, sőt inkább az nélkül legyenek addig, az mig Isten beviszen bennünket, szüret után mi is bemegyünk, Isten azt adván érnünk. Tartsa Isten jó egészségben sokáig kegyelmedet. Datum in arce nostra S.-Patakiensi, die 28. Augusti 1656.

SUSANNA LORANTFI m. p.

Külczim: Generoso Stephano Szentpáli universorum bonorum nostrorum Transylvaniae existentium praefecto etc. nobis honorando.

(A m. kir. kamarai levéltárban levő eredetiről.)